

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 1896
Tarih : 04.05.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

1937-38 yıllarında gerçekleştirilen Dersim Katliamı ile yüzleşilmesi ve bu katliamın tüm boyutları ile araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Çağlar DEMİREL
HDP Grup Başkanvekili

İdris BALUKEN
HDP Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Dersim 1938 yılında yaşanan katliama giden sürecin politik arka planının ortaya konulması söz konusu katliamın aydınlatılması açısından bir gündem işletmeyi zorunlu kılmaktadır. Çünkü Dersim Katliamının arka planı, tüm bir cumhuriyet tarihinde Kürtlere ve diğer etnik-dinsel farklılıklara uygulanan yaklaşım için bir başlangıç aşaması olarak görülür.

Türkiye Cumhuriyeti tekçi bir anlayışla inşa edilen ve bu yönde politikalar uygulayan bir anlayışla ortaya konmuştur. Tekçilik, başta etnik olmak üzere inançsal öğeler de barındırmaktadır. Bu öğelerin yanı sıra erkek egemen zihniyetin tüm tekçi ve milliyetçi kodları da bu inşa sürecinin hamurunu oluşturmuştur.

1920 BMM açılışı ve 1921 Anayasası esnasında temel alınan otoktonluk, özerklik anlayışı 1923 İlan ile beraber redde uğratılmıştır. Bu retçi anlayış beraberinde direnişleri de getirmiştir. Hükümet etmenin merkezileştirilmesi amacı ile yapılan uygulamalar, halklar

tarafından kabul görmemiştir. Siyasal meşruiyetin bu şekilde kaybedilmesi devlet aygıtını zor yoluyla rıza üretimine doğru yönlendirmiştir.

1938'de yaşanan katliamın izleri hala Dersim topraklarında bulunmakta, anılar ise canlı bir şekilde bellekte var olmaktadır. Bunun son örneği ise Dersim'de bulunan Laç Mağarasında çıkan kemiklerdir. 1938 yılındaki Dersim olaylarında hayatını kaybedenlerin yakınları, 76 yıl aradan sonra Dersim'deki yasaklı bölgeye girerek katliamdan kalan kemiklerle karşılaştı. Bor ve Venk köyleri civarında bulunan ve bölgedeki en büyük mağaraların başında gelen Laç Mağarası'nda toplanan 400-500 kişi, günlerce aç ve susuz bir şekilde hayatlarını devam ettirdi. Çoğunluğunu çocukların ve kadınların kaldığı mağaradan çıkan kemikler, dere kenarına su getirmeye giden bir kadın asker tarafından fark edilmesi ile mağara uçaklarla bombalanan insanlara aitti. Bu mağarada insanların bedenlerinden ayrılmış 1935 yılı üretimli kurşunlara ve patlayıcılara rastlanıldı. Kemiklerin bulunmasının ortaya koyduğu tarihsel gerçeklik bizim açımızdan Dersim Soykırımı ile ilgili "mağaralarda fareler gibi zehirledik" anlayışını uygulayan zihniyetle yüzleşilmesidir.

Dersim Katliamının kalıntıları olan Laç Deresindeki mağaralarda bulunan kemikler, bizlere güzel bir gelecek inşası için geçmişle yüzleşme ve hakikatleri açığa çıkarma konusunda çalışmalar yapılması gerekliliğini elzem kılmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin geçmişinde yaşananların kapsamlı bir şekilde araştırılması amacıyla geçmişle yüzleşme ve hakikat komisyonlarının kurulması ve işletilmesi gerekmektedir. Yaşanan hakikatlerin açığa çıkarılması için ön çalışma bir araştırma komisyonu kurulması ile olacaktır.

Tüm bunlardan hareketle, toplumsal barışın sağlandığı bir geleceğin inşası amacına dayanan, tanıklıkları ve mağduriyetleri açığa çıkaran, tarihsel acıların onarımını sağlayacak bir anlayışla Dersim 1937-38 katliamı ile yüzleşilmesi için bir Meclis Araştırması açılmasını talep ediyoruz.